

Projectplan Actieve openbaarmaking

Projectleider: Annet van Veen
23 mei 2019

Rijksprogramma
Duurzaam
Digitale
Informatiehuishouding

1 Achtergrond

Het beleid van de overheid rond het thema ‘open overheid’ is erop gericht om meer informatie actief openbaar te maken. Dit wordt versterkt door de ontwikkelingen rond de Wet open overheid (Woo). Het wetsvoorstel legt bestuursorganen een inspanningsverplichting op om zoveel mogelijk de bij hen berustende informatie voor eenieder (in een machine leesbaar open formaat) openbaar te maken, voorzover dit zonder onevenredige inspanning of kosten mogelijk is en er met deze openbaarmaking een redelijk belang wordt gediend. Naast deze algemene verplichting somt de Woo een aantal categorieën informatie op die uit eigen beweging (actief) openbaar gemaakt moeten worden. In de meeste gevallen is de termijn waarop dit moet gebeuren volgens het initiatiefwetsvoorstel: binnen twee weken na ontvangst of vaststelling van de informatie.

In 2018 is onderhandeld tussen de initiatiefnemers van het wetsvoorstel en de minister van BZK over een aantal aanpassingen van het wetsvoorstel. Dit heeft geleid tot een novelle waarin aanpassingen zijn opgenomen. Deze is in januari 2019 door de initiatiefnemers naar de Kamers gezonden. De minister van BZK heeft de Kamers het resultaat van de onderhandelingen aangeboden, tezamen met een Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse (MKBA) en een ‘meerjarenplan verbetering informatiehuishouding Rijk’.

Actielijn 7 in het meerjarenplan betreft ‘actieve openbaarmaking’.

Hierin staat te lezen: *“Voor de verbreding van actieve openbaarmaking die volgt uit de Woo zullen nieuwe werkprocessen in de document managementsystemen van de ministeries worden ingericht en de bestaande worden aangepast. Deze werkprocessen zullen, na afronding van een formele werkstroom, leiden tot automatische publicatie op rijksoverheid.nl en/of overheid.nl. Een Platform Openbare Overheidsinformatie (PLOOI), waaraan de document managementsystemen van de ministeries worden gekoppeld, zal zorgdragen voor de publicatie. PLOOI zorgt ook voor de juiste context-informatie en een goede vindbaarheid.”*

Kortom: de organisaties binnen de Rijksoverheid staan in de komende jaren voor de uitdaging om hun informatiehuishouding in te richten op het actief en vindbaar openbaar maken van documenten die nu deels nog niet openbaar gemaakt worden. Dit project heeft tot doel deze ontwikkeling te faciliteren, zodanig dat deze – Rijksbreed – zo efficiënt en effectief mogelijk verloopt.

2 Wat betekent dit voor organisaties binnen de Rijksoverheid

Voor organisaties binnen de Rijksoverheid betekent dit dat zij:

- inventariseren in welke processen documenten ontstaan die onder de Woo actief openbaar moeten worden gemaakt;
- deze processen aanpassen ten behoeve van het identificeren, ontsluiten en publiceren van die documenten;
- additionele werkinstructies opstellen en het publicatieproces inrichten (inclusief een aansluiting op PLOOI);
- indien nodig bedrijfsapplicaties, metadata en documentsjablonen (templates) aanpassen;
- indien nodig meer geavanceerde laksoftware in gebruik nemen (softwarelicenties);
- indien nodig geautomatiseerd aansluiten op PLOOI²;
- bewustwording creëren binnen de organisatie, en indien nodig specialisten opleiden die documenten gereed kunnen maken voor openbaarmaking.

¹ Noodzakelijk i.v.m. verkorting Wob-termijn van zes naar vier weken. Bijvoorbeeld: het Ministerie van Financiën heeft al belangrijke stappen gezet in het automatiseren van dit proces.

² PLOOI biedt ook de mogelijkheid om handmatig documenten te uploaden. Dus een geautomatiseerde koppeling is alleen bij grote volumes nodig.

3 Doelstelling en beschrijving project

De doelstelling van het RDDI project “actieve openbaarmaking” is het ondersteunen van de departementen bij de invulling van de in actielijn 7 geschetste opgave. Het project wil voorkomen dat het wiel op meerdere plaatsen moet worden uitgevonden en zorgt ervoor dat:

In actielijn 7 geschetste opgave

Overzicht/inzicht

Doel er rijksbreed **overzicht/inzicht** ontstaat in welke ICT-systemen en/of werkprocessen informatie wordt gecreëerd die volgens de Woo valt onder de verplicht actief openbaar te maken categorieën. Op basis van dit inzicht kan worden beoordeeld waar mogelijkheden zijn om generieke aanpakken of ICT-ondersteuning te organiseren.

Aandachtspunt: deze meer technische/procesmatige inventarisatie moet in relatie worden gebracht met de reeds uitgevoerde inventarisatie in het kader van de uitvoeringstoets Woo. Denk hierbij aan definities van informatiecategorieën van de Woo, opgegeven aantallen per informatiecategorie (relevant voor: handmatig of geautomatiseerd naar Plooi), etc..

Wat er wordt een **inventarisatie** bij rijksorganisaties uitgevoerd, op basis van een vooraf vastgestelde inventarisatiesheet. Mogelijk kan hergebruik gemaakt worden van inzichten en/of materiaal uit de inventarisatie AVG en uitvoeringstoets Woo.

Inventarisatiesheet: een 3-tal ministeries (IenW/OCW/VWS), KOOP/Plooi en RDDI zijn een voorverkenning gestart waarin wordt nagegaan wat actief openbaar maken van de Woo-categorieën op Plooi voor de organisatie betekent (zie onder standaarden). Deze kennis kan gebruikt worden: 1. voor het opstellen van een eerste concept inventarisatie-sheet, 2. om collega's van andere organisaties te informeren/op weg te helpen (kennisdeling).

Hoe scenario 1. er worden medewerkers van I-Interim Rijk ingehuurd (vanwege de technische kennis => koppeling organisatie op Plooi) om de inventarisatie bij rijksorganisaties uit te voeren op basis van de vooraf vastgestelde inventarisatiesheet.

Aandachtspunt: hiervoor is bij RDDI geen budget beschikbaar.

scenario 2. de bij de uitvoeringstoets Woo betrokken medewerkers voeren zelf, in een door hen zelf samen te stellen multidisciplinair team (inclusief iemand met technische kennis), de inventarisatie uit op basis van een goed gedefinieerde inventarisatiesheet. Hiervoor maken ze gebruik van de kennis van de 'standaardengroep'.

Standaarden

Doel de Woo-categorieën actief openbaar gemaakt kunnen worden op Plooi.

Wat er worden **standaarden** voor actief openbaar te maken informatie ontwikkeld. De standaarden hebben betrekking op technische formaten, beschrijvende metadata e.d..

Hoe een 3-tal ministeries (IenW/OCW/VWS), KOOP/PLOOI en RDDI zijn een voorverkenning gestart waarin wordt nagegaan wat actief openbaar maken van de Woo-categorieën op Plooi voor de organisatie betekent (zie onder standaarden). Deze kennis kan gebruikt worden: 1. voor het opstellen van een eerste concept inventarisatie-sheet, 2. om collega's van andere organisaties te informeren/op weg te helpen (kennisdeling).

In actielijn 7 geschetste opgave

Aansluiten op PLOOI

Doel **technische ontwikkeling:** in opdracht van BZK/DGOO (verantwoordelijk voor: de aansturing, doorontwikkeling, planning, financiering etc.) wordt een **technisch Platform Openbare Overheidsinformatie** ontwikkeld. PLOOI wordt ontwikkeld door BZK/UBR/KOOP (Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties). De aangeleverde overheidsinformatie kan gevonden worden via Overheid.nl.

aansluiten op PLOOI: het project actieve openbaarmaking ondersteunt rijksorganisaties bij het goed kunnen aansluiten op PLOOI. Rijksorganisaties moeten op een goede manier worden aangesloten op PLOOI.

Wat de **ontwikkeling van PLOOI** wordt afgestemd op de wensen en mogelijkheden van de leverende overheidsorganisaties.

Hoe zie onder overzicht/inzicht en standaarden. KOOP beschrijft in een document/handleiding wat PLOOI wel/niet is. Dit document/de handleiding wordt aan organisaties beschikbaar gesteld zodat zij technisch (koppelen DMS en Nationaal Archief met PLOOI) en wettelijk (nieuwe archiefwet, bijvoorbeeld hoe om te gaan met vernietigen) op een goede manier op PLOOI kunnen aansluiten.

Technische voorziening Wob-proces

Doel er gezocht wordt naar geautomatiseerde oplossingen ter ondersteuning van het Wob-proces (in de Woo wordt de Wob-termijn verkort van 6 naar 4 weken). Op basis de verkenning kan gekeken worden of generieke inkoop mogelijk.

Wat gekeken wordt naar een generieke oplossing voor het geautomatiseerd ondersteunen van het Wob-proces.

Hoe er wordt geïnventariseerd welke rijksorganisaties al een geautomatiseerd Wob-proces hebben, en wat hun ervaringen hier mee zijn. Financiën heeft een geautomatiseerde oplossing mogelijk andere organisaties ook.
Dit onderwerp wordt in een afzonderlijke actielijn beschreven.

Kennis en handreikingen

Doel er **kennis** wordt opgebouwd en dat deze wordt uitgewisseld en via beschrijvingen van pilots en 'best practices' en **handreikingen** wordt vastgelegd. Dit ondersteunt departementen bij het herinrichten van processen en ontwerpen van werkinstructies.

Wat er worden pilots rond een Woo-categorie ingericht en uitgevoerd bij organisaties. Daarbij wordt er naar gestreefd dat iedere informatiecategorie als genoemd in art. 3.3 van de Woo wordt uitgevoerd in pilotvorm door (minimaal) één departement of uitvoeringsorganisatie (bijvoorbeeld subsidies door ministerie X en klachten door ministerie Y).

Hoe De opgedane kennis wordt vastgelegd in beschrijvingen en handreikingen t.b.v. de organisaties.

In actielijn 7 geschetste opgave

Rijksbreed kader: 'actief openbaar maken doen we zo'

- Doel** er ter ondersteuning van medewerkers een rijksbreed kader (handreiking) wordt ontwikkeld waarin zij kunnen lezen welke Woo-categorieën actief openbaar gemaakt moeten worden, wanneer en hoe zij dit kunnen doen.
- Wat** er wordt een Rijksbreed **kader** 'actief openbaar maken doen we zo', ontwikkeld waarover besluitvorming plaatsvindt.
- Hoe** vertrekpunt is de huidige rijksbrede handreiking die door BZK beschikbaar is gesteld voor het actief openbaar maken van onderzoeksrapporten.

Vorming- en opleiding

- Doel** er ter ondersteuning van medewerkers vormings- en opleidingsaanbod (samenspraak met de organisaties) wordt ontwikkeld op het gebied van actieve openbaarmaking.
- Wat** in samenspraak met de organisaties en de RijksAcademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO) wordt een generiek **vormings- en opleidingsaanbod** ontwikkeld.
- Hoe** dit generieke **vormings- en opleidingsaanbod** zal worden aangeboden via de RijksAcademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO).
Dit loopt via de actielijn medewerker aan informatie.

Uiteraard blijven de departementen zelf verantwoordelijk voor de implementatie van actieve openbaarmaking binnen de organisaties die onder de verantwoordelijkheid van hun minister vallen.

Uitgangspunt van dit project is dat de departementen sturend zijn op de ondersteuning die van vanuit RDDI voor het spoor actieve openbaarmaking wordt geboden (binnen de middelen die het programma heeft. Dit concept projectplan zal daarom verder worden uitgewerkt in samenspraak met vertegenwoordigers van de departementen.

4 Producten

Op te leveren resultaten	Termijn
Overzicht/inzicht	
• In stuurgroep vastgestelde wijze van inventariseren (inhuur I-Interim Rijk (€) of zelf inventariseren (multidisciplinair team, inclusief technische kennis).	Q3 2019
• In stuurgroep vastgesteld inventarisatieformat	Q3 2019
• Rijksbreed overzicht in welke ICT systemen en/of werkprocessen informatie wordt gecreëerd die volgens de Woo valt onder de verplicht actief openbaar te maken categorieën.	Q3 en Q4 2019
Standaarden	
• Conceptversie semantische en technische standaarden voor publicatie op PLOOI. Voor het ontwikkelen daarvan heeft RDDI een werkgroep met deelname van KOOP en departementen in het leven geroepen.	Q3 2019
• In stuurgroep vastgestelde versie standaarden	Q1 2020
Aansluiten op PLOOI	
• Clickable demo PLOOI (activiteit van KOOP)	Q1 2019
• Realisatie eerste aansluitingen op PLOOI (activiteit van KOOP en departementen)	Q4 2019
• In de stuurgroep vastgestelde handleiding PLOOI (wat is het wel/niet)	Q4 2019
• Aansluiten op PLOOI door departementen en uitvoeringorganisaties (activiteit van KOOP en betrokken organisaties)	Q1 2020 – Q4 2024
Technische voorziening Wob-proces	
• Generieke oplossing voor ondersteuning Wob-proces <i>Dit onderwerp wordt in een afzonderlijke actielijn beschreven.</i>	Q2 2019 – Q1 2020
Kennis en handreikingen	
• Activeren van een netwerk van experts uit verschillende disciplines (WOB juristen, DMS-experts, Archief- en DIV experts) door het organiseren van bijeenkomsten. Dit netwerk dient tevens als klankbordgroep voor het spoor actieve openbaarmaking binnen het programma RDDI. We gaan uit van 3 tot 4 bijeenkomsten per jaar.	Gestart in Q3 2018
• Whitepaper 'Actieve openbaarheid by design'. Dit whitepaper is geschreven met input van het expertnetwerk en in stuurgroep 'Rijk aan Informatie' vastgesteld.	Q4 2018
• Inventarisatie typen processen en systemen waarin actief openbaar maken informatie wordt gecreëerd	Q3 2019
• Afspraken met departementen over een vijftal uit te voeren pilots actieve openbaarmaking	Q3 2019

Op te leveren resultaten	Termijn
• Begeleiden pilots	Q3 2019 – Q2 2020
• Beschrijvingen resultaten pilots	Q4 2019 – Q2 2020
• Handreiking gebaseerd op pilots	Q3 2020
• Tijdelijk expertisecentrum voor de ondersteuning van departementen en uitvoeringsorganisaties bij het inrichten van actieve openbaarmaking	Q1 2020 – Q4 2024

Kader 'actief openbaar maken doen we zo'	
• Outline van het kader ontwerpen.	Q3 2019
• Uitgewerkt kader (omdat we er vanuit gaan dat standaarden en richtlijnen op basis pilot ervaringen in het kader neerslaan, moeten deze eerst afgerond zijn).	Q3 2020

Vorming en opleiding (RADIO)	
• Opleidingsaanbod: RijksAcademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO). <i>Dit loopt via de actielijn medewerker aan informatie.</i>	Q1 2020

5 Vereisten/randvoorwaarden (haalbaar & succesvol project)

Belangrijke randvoorwaarden (zie ook risico's)

- Medewerking van departementen voor opzetten en uitvoeren van pilots.
- Helderheid over de taakverdeling MOOI/RDDI.
- Medewerking van KOOP (o.a. voor ontwikkeling standaarden en beschrijving PLOOI).

6 Opdrachtgeverschap, begeleiding, en betrokken partijen

Titel	
Opdrachtgevers	<ul style="list-style-type: none"> • CIO Rijk BZK en SG OCW
Sponsor	<ul style="list-style-type: none"> • nog te werven lid stuurgroep RDDI
Project-organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Projectleider (Annet van Veen: 1,0 FTE) • Projectsecretaris (Ronald van der Voorst: 1,0 FTE) • Strategisch adviseur (Tim Berkelaar: 0,2 FTE extern) • Adviseur standaarden (0,1 FTE extern) • Adviseur ICT (0,4 FTE startdatum 13 mei 2019) • 2 departementen
Betrokken partijen	<ul style="list-style-type: none"> • KOOP • Leden klankbordgroep (vertegenwoordiging departementen, Nationaal Archief, Doc-direct) • Werkgroep standaarden (experts departementen, KOOP)

7 Financiën

Product/middel	Bedrag
Middel x	
Product y	
Etc.	
Totaal beschikbaar	90 K

8 Communicatie

Wat	Aan wie	frequentie
Voortgangsbericht	Stuurgroep	4x per jaar
Update website	Bezoekers website	Minimaal 4x per jaar
Afstemmen doelen en producten	Klankbordgroep	
Meet-up	Afhankelijk doel	1x per jaar (of vaker indien nodig)
Afstemmen intern	Projectleiders RDDI	wekelijks
Etc.		

9 Risicomanagement

- Geef de top 5 risico's aan voor het project met de te nemen beheersmaatregelen.
- Geef ook aan op welk moment, op welk niveau de risico's worden bijgehouden en besproken projectleider, met de team, programmamanager en stuurgroep.

Risico's	Beheersmaatregelen	Frequentie
R1: Niet aangenomen worden of langdurig uitstel Woo in TK en EK	Beslissing nemen over stoppen project in stuurgroep RDDI	1x per maand bespreken met programmadirecteur of dit scenario aan de orde is
R2: Onduidelijkheid over rolverdeling MOOI/RDDI v.w.b. actielijn 7	Afstemming op SG BZK/SG OCW niveau	1x per maand bespreken met programmadirecteur of deze beheersmaatregel ingezet moet worden
R3: Onvoldoende participatie departementen aan pilots	Project temporiseren en via de stuurgroep pilots vaststellen. Project stoppen als dit geen resultaat levert	1 x per maand bespreken met programmadirecteur of deze escalatie naar de stuurgroep noodzakelijk is
R4: Geen financiële middelen voor PLOOI (RDDI is afhankelijk van de opdrachtgever BZK/DGOO)	Project temporiseren. Met opdrachtgever KOOP bespreken hoe alternatieve financiering PLOOI geregeld kan worden.	1 x per kwartaal stand van zaken bespreken met KOOP
R5: Vertraging in oplevering PLOOI (RDDI is afhankelijk van de opdrachtgever BZK/DGOO)	Project temporiseren	1x per kwartaal stand van zaken bespreken met KOOP

Goedkeuring en toestemming om verder te gaan

We keuren het hierboven beschreven project goed en geven het team toestemming om verder te gaan.

Naam	Functie	Datum

_____
Goedgekeurd door

_____
Datum

_____
Goedgekeurd door

_____
Datum

Addendum project actieve openbaarmaking overheidsinformatie S.v.z. per 23 september 2019

Het addendum is vastgesteld in de stuurgroep op 3 oktober 2019

Toelichting

Het projectplan actieve openbaarmaking overheidsinformatie is op 7 mei 2019 voor advies voorgelegd aan het Strategisch Beraad RDDI en op 23 mei 2019 vastgesteld in de Stuurgroep RDDI. Volgend hierop is in het interdepartementale Woo-overleg geconstateerd dat onderzocht moet worden of de kosten van de implementatie van de Wet open overheid gereduceerd kunnen worden door bijvoorbeeld het gebruik van generieke voorzieningen. Met het voorliggend document heeft het Woo-overleg aan RDDI gevraagd te onderzoeken hoe het programma hierin kan ondersteunen.

Op 24 juni 2019 zijn de mogelijkheden die RDDI op dat moment voor ondersteuning ziet besproken in het Woo-overleg (zie weergegeven met 24 juni 2019). Aanvullend/aansluitend heeft het programma gezocht naar mogelijkheden om invulling te geven aan de ondersteuningsvragen van het Woo-overleg (zie weergegeven met actualisatie).

Strategisch beraad en stuurgroep RDDI:

Het addendum wordt via het strategisch beraad (11 september 2019) ter vaststelling (hamerstuk) voorgelegd aan de stuurgroep RDDI (3 oktober 2019). Vervolgens wordt het document als bijlage toegevoegd aan het projectplan actieve openbaarmaking overheidsinformatie.

Implementatie Woo

In het SGO van 12 december 2018 hebben de SG's het belang onderstreept van een gezamenlijke implementatie, teneinde interpretatieverschillen bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondervangen. Het Woo overleg heeft geconstateerd dat onderzocht moet worden of de kosten van implementatie gereduceerd kunnen worden door bijvoorbeeld het gebruik van generieke voorzieningen.

De vraag is daarmee: waar willen/kunnen de ministeries en hun uitvoeringsorganisaties gezamenlijk optrekken en hoe kan RDDI hierin ondersteunen?

Vooraf

In het Meerjarenplan verbetering informatiehuishouding staan bij actielijn 7 actieve openbaarmaking de volgende teksten:

Voor de verbreding van actieve openbaarmaking die volgt uit de Woo zullen nieuwe werkprocessen in de document managementsystemen van de ministeries worden ingericht en de bestaande worden aangepast. Deze werkprocessen zullen, na afronding van een formele werkstroom, leiden tot automatische publicatie op rijksverheid.nl en/of overheid.nl. Een Platform Openbare Overheidsinformatie (PLOOI), waaraan de document managementsystemen van de ministeries worden gekoppeld, zal zorgdragen voor de publicatie. PLOOI zorgt ook voor de juiste context-informatie en een goede vindbaarheid.

Opmerking UBR/KOOP: systemen kunnen geautomatiseerd gekoppeld worden maar dat dit hoeft niet per se. Je kunt ook handmatig documenten aanbieden. Verder 'zorgt PLOOI voor juiste context informatie en goede vindbaarheid' maar wel op basis van aangeleverde metadata bij elke bestand/document.

Ook bij actieve openbaarmaking overheidsinformatie (Actielijn 7) zal, bij de inrichting van de nieuwe werkprocessen aandacht moeten zijn voor niet openbaar te maken gegevens, zoals persoons- of bedrijfsgegevens. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het gebruik van sjablonen, waarbij de niet openbaar te maken onderdelen, zoals bijvoorbeeld persoonsgegevens, al bij voorbaat zijn geormerkt.

Alle ministeries en hun uitvoeringsorganisaties staan, vanuit een grote diversiteit aan werkprocessen en ICT-systemen, voor dezelfde taak: het actief openbaar maken van in totaal honderdduizenden documenten. In het Meerjarenplan is het uitgangspunt dat de realisatie zoveel mogelijk zal aansluiten op de bestaande cycli van onderhoud en vervanging van systemen, zodat hoge extra kosten vermeden worden.

Vanuit het interdepartementale Woo-overleg is de vraag naar voren gekomen om te onderzoeken of, op onderdelen, gezamenlijke implementatie en inzet van generieke voorzieningen mogelijk is, om onnodige kosten te vermijden en rijksbreed de Wet open overheid (Woo) consistent te implementeren.

Welke informatiecategorieën komen in aanmerking voor een verkenning?

Gezamenlijke implementatie en inzet van generieke voorzieningen is wellicht bij de volgende informatie-categorieën mogelijk:

1. Klachtenafhandeling
2. Beschikkingen
3. Informatieverzoeken

Bij deze drie categorieën is een groot aantal documenten aan de orde. Deze categorieën zullen geanonimiseerd gepubliceerd worden. Voor categorie 1 en 2 geldt dat in de toekomst wellicht in plaats van afzonderlijke documenten overzichten gepubliceerd kunnen worden.

Wat is het verzoek aan RDDI?

Klachtenafhandeling

- Breng bij organisaties die daartoe niet zelf in staat zijn de systemen en werkprocessen voor de schriftelijke beantwoording in beeld.

24 juni 2019: RDDI heeft bij CIO Rijk de vraag voorgelegd of hierin kan worden voorzien en of er al een overzicht van systemen beschikbaar is. Het betreft hier met name de interne (ICT)systemen en werkprocessen per organisatie.

Actualisatie: UBR/KOOP heeft een document: "PLOOI (Platform Openbare OverheidsInformatie) aansluit-specificaties voor de Rijksoverheid" opgesteld (dit document is nog een concept en op verzoek van UBR/KOOP nog niet breed gedeeld). UBR/KOOP geeft in het thematisch strategisch beraad op 30 oktober 2019 een inhoudelijke presentatie van het document. Kern hierbij is: voor het aansluiten op PLOOI, om overheidsinformatie openbaar te maken maar ook in het kader van de Woo, dient een organisatie diverse acties/activiteiten uit te voeren die verder gaan dan alleen het realiseren van een technische koppeling op PLOOI. In het document is een standaard actielijst aansluitende organisaties opgenomen. Een overzicht van activiteiten die een organisatie kan/zal uitvoeren om aan te kunnen sluiten op PLOOI. De lijst is niet uitputtend, maar de acties die er op staan zijn noodzakelijk gebleken bij organisaties die reeds eerder aansloten op PLOOI en/of zich voorbereiden op de Woo.

RDDI: indien gewenst kan RDDI met rijksorganisaties komen tot een generieke actielijst die breder is dan de basislijst in het aansluitdocument van UBR/KOOP. Op basis van een analyse van de door organisaties ingevulde actielijst kan gekeken worden welke acties vervolgens generiek opgepakt kunnen worden door RDDI.

- Breng de overeenkomsten tussen de systemen en werkprocessen voor de schriftelijke beantwoording van klachten voor alle rijksorganisaties die de Woo moeten toepassen in beeld.
Zie hierboven.
- Onderzoek of één of meer sjablonen kunnen worden ingezet in deze processen en systemen waardoor er naast de reguliere output ook een openbaar te maken versie kan worden gegenereerd.
*Dit is onderdeel van het project actieve openbaarmaking (zie **projectplan**). In de werkgroep standaarden worden semantische en technische standaarden voor publicatie op PLOOI ontwikkeld.*
- Onderzoek of het efficiënter is nieuwe geautomatiseerde werkprocessen en systemen in te richten inclusief het gebruik van sjablonen.
Dit wordt opgepakt bij de invalshoek: standaarden (zie projectplan). In de werkgroep standaarden worden semantische en technische standaarden voor publicatie op PLOOI ontwikkeld.
Actualisatie: open by design is onderwerp in de pilots die door organisaties worden gestart.
Praktijkvoorbeeld: de provincie Zuid-Holland werkt met het programma TOP (Transparante Open Provincie), waarbij een document dat de workflow ingaat in principe al Wob-proof moet zijn (scheiden van feiten en meningen, geen commercieel vertrouwelijke zaken etc.). Hiervoor is een werkinstructie opgesteld. Daarnaast is er veel ondersteuning geboden aan collega's bij het schrijven van stukken (de omslag van nota naar publicabel stuk) omdat die stukken vrijwel rechtstreeks worden gepubliceerd.
- Ontwikkel in overleg met KOOP en alle ministeries een set metadata die rijksbreed gebruikt zal kunnen worden en onderdeel is van de sjablonen.
Dit wordt opgepakt in de werkgroep standaarden (zie projectplan).
Actualisatie: de werkgroep standaarden toetst de door UBR/KOOP ontwikkelde standaarden voor PLOOI op haalbaarheid i.r.t. de metadatamodellen van hun ministerie. Indien gewenst kan dit op een later moment doortwikkeld worden naar rijksbrede datamodellen. Op dit moment valt dit buiten de scope van het project.

Beschikkingen

- Breng bij organisaties die daartoe niet zelf in staat zijn de systemen en werkprocessen in beeld.
Zie hierboven.
- Breng de overeenkomsten tussen de systemen en werkprocessen voor alle rijksorganisaties die de Woo moeten toepassen in beeld.
Zie hierboven.
- Onderzoek of het mogelijk en efficiënt is de publicatie van individuele documenten te vervangen door het automatisch publiceren van overzichten.
Dit wordt opgepakt bij de invalshoek: kennis en handreikingen (zie projectplan), bij de pilots. De pilots, ervaringen, aanpak etc. worden beschreven in een handreiking voor professionals IHH, een handreiking voor gebruikers en later een kader: "actief openbaar maken doe je zo" (iteratief proces tussen pilots en kader). Daarnaast is KOOP bezig met het opstellen van de aansluitvoorwaarden (o.7 versie). Organisaties kunnen op basis van de aansluitvoorwaarden nagaan (businesscase) wat voor hun organisatie rendabel is (geautomatiseerd of handmatig aansluiten). Zie hierboven (de standaard artielijst aansluitende organisaties).
- Ontwikkel in overleg met KOOP en alle ministeries een set metadata die rijksbreed gebruikt zal worden.
Dit wordt, v.w.b. het metadatamodel om aan te kunnen sluiten op PLOOI, opgepakt in de werkgroep standaarden (zie hierboven).

Informatieverzoeken

- Onderzoek de mogelijkheid van (en organiseer vervolgens) gezamenlijke inkoop van Wob/Woo hulpsoftware.
Dit wordt opgepakt in het nieuwe RDDI project technische Wob hulp. Dit project is deze week gestart. Nb Het ministerie van Financiën gebruikt de "zoek en vind" dienst van SSC-ICT gecombineerd met lak/analyse software van Zylab. De ministeries van BZ, BZK, JenV, IenW en VWS hebben aangegeven interesse te hebben in een dergelijke oplossing. Inmiddels is bij RDDI een projectleider gestart die met deze ministeries, SSC-ICT, en de categorie-manager ICT (IenV) op basis van een programma van eisen tot generieke inkoop komt.
Actualisatie: voor dit project is inmiddels een plan van aanpak opgesteld dat apart wordt voorgelegd aan het strategisch beraad. Dat plan kent een eerste fase waarin met een beperkt aantal departementen de functionele eisen en wensen voor hulpsoftware worden verzameld. Daarna wordt de route bepaald voor een rechtmatige inkoop en borging van de ontwikkeling en het beheer van zo'n applicatie binnen de SSO-omgeving van het Rijk.
- Zie erop toe en test dat deze software de verkorting van de reactietermijn zoals opgenomen in de Woo in voldoende mate ondersteunt en kom met voorstellen voor versnellen proces.
Zie hiervoor (beschrijven in het programma van eisen t.b.v. de leverancier).
Actualisatie: dit wordt als eis meegenomen in een uitvraag. De aanpak van het werkproces zelf blijft echter in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de departementen zelf.
- Zie erop toe en organiseer dat centraal ingekochte software opgenomen wordt als generieke software (vergl: iBabs), waarmee inrichting en beheer uniform wordt ingericht (t.b.v. uitwisselbaarheid).
Rol CIO-Rijk, CIO beraad en ICBR.
Actualisatie: het doel is om dit product of deze dienst op te nemen in de Producten/Diensten catalogus van 1 van de SSO's van het Rijk.
- Onderzoek (en indien mogelijk realiseer) een interdepartementaal Woo ondersteunings-team. Dit ter borging van kennis over behandelwijze en om te voorkomen dat ministeries steeds uitzendkrachten hiervoor inhuren.
Medewerker aan informatie (project RDDI) gaat in gesprek met de portfoliomanager van BZK om te bekijken hoe zij dit kunnen inrichten.
Actualisatie: dit gesprek heeft plaatsgevonden. Mogelijkheden worden verkend. In eerste instantie in de vorm van een informatiemanagementpool (zoals de communicatiepool), maar ook via de route van inkoop.

Opleidingen

- Inventariseer de behoefte aan opleiding bij alle rijksorganisaties die de Woo moeten toepassen.
Medewerker aan Informatie (RDDI) pakt dit op.
- Maak een voorstel voor alle ministeries dat aansluit op de behoefte en realiseer deze (bijv. centrale inkoop van opleiders, één centrale plek met basis opleidingsmateriaal, algemeen opleidingsmateriaal over Informatiehuishouding binnen het rijk voor nieuwe medewerkers).
Medewerker aan Informatie (RDDI) gaat in gesprek met de rijksbrede academies (bijvoorbeeld RADIO) om te bezien hoe zij in hun aanbod tegemoet kunnen komen aan de behoeften van rijksorganisaties.

Intermediair

- Zorg voor overzicht van de ontwikkelingen bij de organisaties. Met als doel om de verbinding te kunnen leggen tussen de vraagstukken van de ene organisatie en de mogelijk reeds opgedane ervaring bij de andere organisatie.
RDDI ontwikkelt een dashboard informatiehuishouding. Dit hoort daarbij.

Communicatie naar de gebruikers

- Volgens de huidige planning kan de burger/bedrijfsleven medio 2020 gebruik gaan maken van PLOOI. Zorg voor de communicatie hierover richting de gebruikers.
Bezien wie deze rol pakt. Rijksbrede communicatie loopt via DPC, vraag is wie is opdrachtgever. Waarschijnlijk BZK. De vraag is ook: wie wordt hier gezien als de gebruiker? Zijn dat burgers, bedrijven etc. of de medewerker om hem/haar te informeren dat vanaf 2020 gebruik wordt gemaakt van PLOOI?
UBR/KOOP: vanuit PLOOI worden zowel de aanleverende als de consumerende partijen als 'gebruiker' gezien. Deze doelgroepen hebben uiteraard hun eigen positie en de boodschap en communicatievormen verschillen daarom ook. Vanuit KOOP komt er binnenkort een informatiewebsite over PLOOI beschikbaar. Voor beide doelgroepen overigens. Ook de aansluitvoorwaarden komen daar op te staan.
- PLOOI is een groeimodel, tussen 2020-2024 worden steeds meer documenten via PLOOI openbaar gemaakt. Onderzoek regelmatig in deze periode of de werking van PLOOI aansluit bij de behoefte van de gebruikers (van zowel aanbod als vraag kant).
UBR/KOOP: hoort bij rol UBR/KOOP. Opdrachtgever voor PLOOI is: BZK/MOOI.

Marktverkenning

- Doe onderzoek naar en kom met voorstellen over marktontwikkelingen (medeoverheden in binnen- en buitenland en het bedrijfsleven) die ook binnen de rijksoverheid toepasbaar kunnen zijn om de informatiehuishouding en transparantie te verbeteren, dan wel de grote hoeveelheden documenten om te zetten naar (her)bruikbare data voor analyse (bijv. zoals in Tweede Kamer is gedaan over stemmingen van partijen), zoals nu veel in datalabs wordt gedaan.
RDDI is onderdeel van ECP geworden in 2019 en zoekt contact met het expertisepunt open overheid. Het expertisepunt open overheid monitort de internationale ontwikkelingen en hoe NL het doet in relatie tot andere landen <https://www.open-overheid.nl>. Nederland heeft zich verbonden aan het Open Government Partnership (internationale vergelijkingen), zie ook: <https://www.opengovpartnership.org/>.
Actualisatie: zie de recent uitgebrachte masterscriptie (site RDDI) waarin een internationaal vergelijkend onderzoek is gedaan naar de open data governance in Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Conclusie: Nederland presteert minder goed dan Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Er wordt een 3-tal aanbevelingen gedaan om te komen tot verbetering:
1. **Structuur:** het ministerie van BZK heeft een werk- en stuurgroep open data opgezet. Aanwezigheid van andere ministeries is niet verplicht en het gebeurt dus regelmatig dat een ministerie afhaakt. Om de ontsluiting en standaardisatie van overheidsdata te stimuleren, moet er een structuur komen waarin men elkaar durft aan te spreken op gebrek aan resultaat en waarin men gemotiveerd is om data te ontsluiten. Het aanstellen van *Chief Data Officers* zou daarbij helpen, omdat deze mensen vanuit hun functiebeschrijving een verantwoordelijkheid hebben.
  2. **Nationale aanpak:** vanuit de Rijksoverheid is er druk op lokale overheden om hun data te ontsluiten, maar zelf blijft zij buiten schot. Zo is er een provinciale en een gemeentelijke *high value* datalijst, maar niet op nationaal niveau. Een meer nationale aanpak, waarbij er verplichtingen zijn voor alle overheidslagen, draagt bij aan meer standaardisatie. Door richtlijnen te gebruiken voor de ontsluiting van data zijn de datasets beter vergelijkbaar en neemt de potentie van het datagebruik toe.

3. **Gebruiker centraal:** er zou meer aandacht besteed moeten worden aan inwoners, journalisten en maatschappelijke organisaties. Door hen – zowel online als offline – te vragen welke datasets zij ontsloten willen hebben, wordt er een pressiemiddel gecreëerd op overheidsorganisaties om de data te ontsluiten. Wat mist in het open databeleid zijn namelijk sancties, beloningen en motivatoren. Vraag naar data vanuit gebruikers is een motivator om data te ontsluiten.

Uitvoering

- Zorg voor voldoende ICT-kennis om deze opdracht uit te werken en uit te voeren. Er zijn ministeries en uitvoeringsorganisaties die hun eigen situatie in beeld kunnen brengen. Dat geldt wellicht niet overal.
Dit is onderdeel van het eerder benoemde vraagstuk met CIO Rijk.
- Voor het totale beeld en de onderzoeken is naast specifieke ICT-kennis ook kennis van organisatie- en veranderkunde en ook project- en implementatiemanagement noodzakelijk.
Klopt.
- Maak een voorstel voor de aanpak van de opdracht en bijdrage (personele inzet, planning) vanuit RDDI en leg dit voor aan het interdepartementale Woo overleg.
Er komt een aangepast MJP.

Dit is een uitgave van:

Rijksprogramma Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding (RDDI)

Februari 2020